

Europæiske Statsmænd.

XIII.

Léon Bourgeois.

Léon Bourgeois.

Den franske Republiks Konseilspræsident og Udenrigsminister.

Da Ministeriet Ribot faldt d. 28. Oktober 1895, var det paa et allerede gammelt og udebatteret Spørgsmaal. Sydbaneselskabets Kontrakter med Staten havde allerede været Genstand for den Interpellation, der medførte Ministeriet Dupuys og derved Casimir-Periers Demission; den øverste administrative Domstol, *le Conseil d'Etat*, havde truffet sin Afgørelse i Sagen, og Parlamentet havde udtalt sig med al ønskelig Tydelighed. Da den derfor kom frem paany i Deputeretkammerets Møde d. 28. Oktbr. f. A., vare Bænkene halvtomme og Forhandlingerne matte. En tilfældig Majoritet styrkede Ministeriet Ribot.

Det var da ikke heller i denne Majoritets Sammensætning, at Republikens Præsident kunde hente Oplysningerne om, til hvilket Partis Fører han skulde betro Dannelsen af det nye Ministerium. Men de sidste Maaneder af Ribots Regeringstid havde vist, at et Koncentrations-Ministerium ikke formaaede at samle en virkelig homogen Regeringsmajoritet. De moderate bebrejdede Ribot, at han ikke havde taget Hensyn nok til sine nærmeste Meningsfæller i det republikanske venstre Centrum; de radikale Republikanere paastod, at de vare uden Indflydelse paa Regeringen, og at denne var i Lommen paa *les ralliés* (de til Republiken omvendte Monarkister og Klerikale). Tyngdepunktet blev da gradvis forlagt fra venstre Centrum til de radikale, og Felix Faure, der opmærksomt havde fulgt denne Udvikling, hvorom ogsaa Kamrets radikale Formand, *Brisson*, underrettede ham, besluttede sig derfor til paany at lade *Léon Bourgeois* forsøge sig med at danne et Ministerium. Da denne Opgave var bleven stillet den radikale Fører straks efter Faures Valg d. 17. Januar 95, havde han ikke kunnet løse den, fordi hans finansielle Program ikke var gennemførligt under de daværende Partiforhold i Kamret. Han stødte ogsaa i Oktober f. A. paa store Vanskeligheder; hvad der især besværliggjorde hans første Underhandlinger om Portefeullernes Fordeling, var, at det afgaaede Kabinetets fremragende Udenrigsminister, *Gabriel Hanotaux* — vel det betydeligste af de yngre diplomatiske Talenter, Frankrig har haft siden 70 — nægtede at træde ind i Ministeriet Bourgeois, fordi dets Konseilspræsident vilde gøre Forandringer i den Traktat, som Hanotaux havde ladet Dronningen af Madagascar undertegne, og som etablerede Frankrigs *Protektorat* over Madagascar. Bourgeois maatte da se sig om efter en anden Kandidat til den vigtige Portefeulle, og hans Valg faldt paa en berømt Videnskabsmand og Kemiker, *Berthelot*; det var om ham, at Renan en Gang sagde, at der paa hans Gravsten passende kunde skrives: Dette er den eneste Plads, han aldrig har søgt. Berthelot modtoges meget køligt af den offentlige Mening og af Parlamentet, der havde den største Tillid til Hanotaux, og de senere Begivenheder have da ogsaa vist, at den fremragende Kemiker ikke kunde erstatte ham i det franske Udenrigsministerium.

Efter flere Dages Underhandlinger, navnlig om Finanspolitikken, lykkedes det endelig Bourgeois